

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia XCVI. Et ueniunt rursus Hierosolymam, & cùm ipse ambularet in templo, ueniunt ad eum principes sacerdotum, & scribæ & seniores, & dicunt ei: Qua autoritate ista facis, & quis tibi dedit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

Et ueniunt rursus Hierosolymam, & cum ipse ambularet in templo, ueniunt ad eum principes sacerdotum, & scribae & seniores, & dicunt ei: Qua autoritate ista facis, & quis tibi dedit autoritatem istam, ut ista facias? Iesus autem respondens ait illis: Interrogabo uos & ego uerbum unum: respondete ergo mihi, & dicam uobis qua autoritate haec faciam. Baptistus Ioannis de caelo erat, an ex hominibus? responderet mihi. Disputabant autem inter se, dicentes: Si dixerimus, E caelo, dicet: Quare ergo non credidistis ei? Sed si dicamus, Ex hominibus, timeamus populum: Omnes enim sentiebant de Ioanne, quod uere propheta fuisset. Et respondentes dicunt Iesu, Nescimus. Et Iesus respondens dicit eis: Nec ego dicam uobis, qua autoritate haec faciam.

Quemadmodum Dei filius nostra salutis ergo in mundum uenit: ita suo exemplo docet, ut mundus hic erga salutis negotium affici soleat, & quid omnes expectent, qui hanc promotam cupiant. Et hoc quidem in ijs potissimum elucet, quae paulo antequam moreretur acciderunt. Nam uerbis regali pompa ingressus omnia fecit, quae de suo in Iudaeorum gentem studio abunde restari poterant. Flevit ad uerbis conspectum, & sua illi facta non sine dolore & gemitu praedixit. Max religio nem, ex qua salus hominum non minima ex parte dependet, ab erroribus & corruptelis repurgauit, inde docuit, & doctrinam miraculis confirmauit saluberrimis. Tandem in sicu, cui ob sterilitatem maledixerat, aperit ostendit, quid ipsi passuri sint, nisi emendantur. Quam uero pro omnibus istis gratiam reuulit? Pestem sane. Insidiantur uice illius sacerdotes cum Senioribus & occisum uolunt, Populi uero ea est inconstancia, ut nemo sit, qui hospitium praebet ei, cuius doctrinam toties commendauerant, quem paulo ante tanto cum honore in urbem deduxerant, quando illi extra urbem est peruersandum. At qui idem suis euenturum esse, qui hoc ipsum negotium agunt, ipse non uno loco praedixit, & hodie multis exemplis probatur. Ad ista ergo nos obfirmari decet, ne offendamur. Sequitur de dolo aggressi sint, quem aperta vi opprimi non posse uidebant: ubi cum primis hostium ueritatis astutia consideranda uenit, & quomodo huic occurrere debeat.

Priusquam uero congressum hunc Christi & hostium eius inspiciamus, uidentium erit, quid nam Christus inter ille tunc temporis fecerit. Marcus illum in templo ambulauisse scribit. Mattheus docuisse ait. Lucas uero doctrinae genus simul exprimens, ipsum euangelizauisse tradit. Non pugnant haec inter se. Nam aut in eam ambulandum docuit, aut cum docuisset deambulare cepit. Illud potius hic obseruari debet, quod templum quotidie ingredi & docendo pergere uoluit, cum insidias sibi a sacerdotibus tendi non ignoraret. Suo enim exemplo docet, neminem propter pericula uocationem dimittit sibi commissam deserere debere, quoad illi hanc exequenti locus datur. Potest enim Deus suos tueri, & hostium conatus reprimere: & ut alibi dicebat Christus, hora diei duodecim sunt, nec quicquam suis conatibus hostes efficiet, nisi ea hora ueniat, quam nobis laborum & periculorum finem Deus constituit. Quod si uero periclitandum, & uita hac omnino deponenda est, nunquam certe uel laudabilius uel maiori cum lucro deponi poterit, quam si in Dei uocatione amittatur, qui illius nobis auctor & largitor fuit. Qui perdidit animam suam (inquit Christus) causa mea & Euangelij, hic seruauit eam. Pretiosa enim est in conspectu Domini mors sanctorum eius, & in singulis in sua uocatione, cuiuscunque loci sint uel ordinis. Durum uidetur ministris, si totius mundi studijs sese opponere, & eo nomine periclitari debeant, nec desunt prophetarum exempla de hoc nimis acerbè conuenerunt. Clamabat olim Ieremias: Va mihi mater mea, quod me peperisti uirum litigatorem & uirum controversiae uinosa terre, &c. Item: Ego sicut agnus assuetus ductus ad lanienam. At cum ista incidunt, cogitent simul quanto durius sit, Deo reluctari, cuius uoluntas etiam inuitis nobis fiat oportet. Unde Amos rectè dicebat: Leo rugiuit, quis non timeat? Dominus Deus locutus est, quis non prophete? Et notum est, lone exemplum, quanto periculo is

Argumentum
& usus praesentis loci.
Luc. 19.
Matth. 10.
Ioan. 15.
Christus inter insidias & pericula officio suo fungitur.
Luc. 20.
Ioan. 11.
Marc. 8.
Psalm. 116.
Sap. 3.
Ierem. 11. et 19.
Amos 3.
Iona 1.

Exod. 4.
Ierem. 17.
Luc. 21.

Hest. 4.

Aduersarij
Christi qui
suerint.

Christus astute
seditionis insti-
mulatur.

Exod. 17.
Num. 3. & 17.
Ierem. 23.

Math. 12.
& 16.

semetipsum inuoluerit, cum Dei uocationem subire desinere. Neque hic aliquem sua uel infantia terreat. Nisi enim Moysi olim & Ieremie, & postea Apostoli suam opem Deo pollicentur est: ita eandem omnibus feret, qui uocantur imperium secuti fuerint. Eadem obseruata qui magistratu uerantur. Etsi enim laboris et periculi plena sit ipsorum functio, et multi passim exierint, qui bonas leges euerfas, & sanctos principes extrinsecos uellent, aut amen qui olim Dauid, Ezechiel, & horum similes defendit, ipsos quoque proceget, si officium fecerint. Quod si hoc neglexerint, periculum quidem illi, aliunde uero respiratio & salus ipsi oborietur, ut olim Hester a regine Mardachone dicebat. Cogitent hoc ipsum priuati quoque homines, si quid uel pro Dei gloria uel publica salute audendum est. Quotquot enim qua ex hominibus oboritur pericula tanti faciunt, ut propter illa Dei uocationem negligant, ne illi se Dei profus ignorantes esse, abunde probant.

Hic praemis ad Christi aduersarios transeamus, ubi qui nam illi fuerint, quidem scirent, est considerandum. Nominantur hic sacerdotum principes, quos plures fuisse quam Deus olim constituerat, nuper diximus. Accedunt his Scribae et Seniores, quorum hi quidem publicae auctoritatis signis erant, illi uero legis sine scripturae cognitionem sibi pra alijs vendicabant. Coniunctus uero aduersus Christum primates omnes, cum spirituales tum seculares, ut hodie loquuntur. Etsi uero per perua ueritatis fors. Non possunt hanc ferre falsi antistites, eo quod huius uice ipsorum imperio et tyrannidem argui sentiunt. Non scribae, qui sua potius, quam diuina sapientia mitantur. At hi inde principes & magistratus facile in suas partes erabunt, qui si nemo uideat, ueritatis tamen doctrinam suspectam habent, semperque metuunt, ne ipsorum licentia uel tyrannidi frenum aliquando iiciatur. Exempla hodie passim cernuntur: ubi multos hoc non leuiter offendit, quod Euangetium doctrinam omnibus penè inuisam & exosam esse uident: & quidem ipsi potissimum, qui in aliquo eminentia gradu sunt constituti. At hinc potius colligi debebat, doctrinam hanc diuinam & celestem esse. Nam si de hoc mundo esset, mundus quod suum est, diligeret. Ioan. 17.

Ceterum quo astu ipsum aggressi sint, uideamus. Quia auctoritate (aiunt) ista facti: & quibus dedit istam auctoritatem, ut haec facias? Non audent doctrinam ipsius reprehendere, quam diuinam & celestem esse, ex miraculis patebat, & quam populi totius consensu approbatam. Neque illud quoque accusant, quod in templo sacrorum nundinationem eiecisset. Tanta enim eius uirginitas, ut uel ipsos sacerdotes eius posset pudere, ad quos ex illa quae sit ueritatem redibat. Ad illud ergo erimen illi intentare conantur, quod uimirum ista negotia illi non liceat tractare, quodque rebus illi ad se pertinentibus seipsum temere & insolenter ingerat. Erat enim Leuitica tribu a Deo dedita, quae rebus sacris vacaret, nec alijs licebat diuini cultus administrationem sibi ipsi uendicare. Etsi prophetarum sermonibus grauius admodum accusantur, qui currebant, cum a Deo non essent missi. Hic ergo Christum constringi posse putant, ne elabatur. Quia enim ius ordinandi penes ipsos non sciunt ipsum nequaquam dicere posse quod ab illis ipsis haec agendi auctoritatem accepit. Quis se diuinitus missum esse dicat, mox insolentiae accusabunt, & signum e caelo dari postulabunt, si prius non semel fecerint. Hic ergo illis scopus propositus est, ut populo suspecta & inuisum reddant, ut qui primata auctoritate, imò seditione nimis, ea sibi uendicet, quae ad ipsos solos pertineant, prope legitimos Aaronis successores. Et hic quidem egregium habes & euidentem exemplum eorum, quae hodie passim fiunt. Non possunt negare aduersarij nostri abusus & errores in ecclesia irrepositi, prope intolerabiles, nec dissimulari possunt querela priorum, quas iam annis aliquot fuderunt. Sed ueritatem reformationem ab omnibus expectant. Interea clamant istam rem nec ad ecclesiarum ministros, nec ad principes siue magistratus singulos pertinere, sed Concilij generalis determinationem esse expectandam: simulque audaces & seditionis ecclesiae & totius orbis Christiani turbatores esse uociferantur, uel eos, qui non expectata Concilij sententia suas ecclesias reformare student. Quod si de Concilio quaeras, omnem huius & conuocandi & gubernandi potestatem sibi suisque coniunctis Romani Pontifices uendicant, qui non alio firmiori argumento, quam Apostolorum, Petri imprimis, successores se uident. At iidem illi omnium in ecclesia errorum & malorum praecipui auctores sunt: et bisce Iudeorum sacerdotibus plane similes, dum reformationem maligne differunt, interim ne alij hoc opus cum primis necessarium aggrediantur impediunt, sicque sub Christi praetextu in ecclesia tyrannidem exercent. Quam uero friuolum sit argumentum, quod ex successione Apostolorum petunt, facile patet. Ipsi

hosce Aaronis successores reuera fuisse cogites, qui & templum & pontificatu à Deo institutum habuerunt. Non tamen illos ea immunitate Deus armauit, quã nostri hodie sibi vendicant. Quoties enim cultu Dei vel sua negligentia collabi passi sunt, vel ipsi cum maliciose corruerunt, semper pios reges à Deo excitatos esse legimus, qui illos in ordinẽ redigerent, & nunc cessantibus vniuersis Christi huius operi manum admouerent, & suo exemplo doceret, quid magistratus quosuis facere conueniat, quã de re super plurã diximus. Poterat etiam hic consulari Pontificum de successione Apostolorum gloriatio, sed cum ea adeo pudica sit et elumbis, vt vel ipsos pontificios, si qui ex illis cordatiores sunt, eius pudeat, non opus est istis fecibus diutius immorari: quando licet illam quã maximẽ obreant, non potiori loco sint, quã hosce Iudeorum pontifices Deus esse voluit.

Nunc ergo istis omisit ad Christum transeamus, qui non directè illorum quaestioni respondet, sed Christum aduersariis opponit: non quod illum sui facti pudeat, aut eius rationem reddere insolenter detrectet, sed quod ita illorum improbitatem argui oportebat. Imò quasi aliud agens ita respondet, vt satis perspicue testetur, se diuina auctoritate hac omnia facere. Interrogabo (inquit) & ego vos verbum vnum: respondeate ergo mihi, & dicam vobis, quã auctoritate hac faciam. Baptismus Ioannis è celo erat, an ex hominibus? &c. Sensus verborum hic est. Si vobis de me inquirere licet, qui tot signis meam vocationem approbo: non grauibimini opinor si quid de vobis ipse quoque interrogauero. Dicite quaeso quid de Ioanne & toto illo negotio sentiat, cuius ille minister fuit? An illum diuinitus missum fuisse putatis, aut spontè ecurrisse? At qui illum ex prauo affectu quicquam fecisse, incredibile est, cuius ea fuit in rebus agendis grauitas, vt & populus & Herodes non obscura spiritus Dei indicia in illo deprehenderint. Quin vestras ipsorum conscientias testor, vos negare nõ posse, quin à Deo ille missus fuerit. Quid ergo opus est rogare, quã auctoritate hac faciam? Num iam Ioannis de me testimonia animo exciderunt? quibus ille testatus est, me agnũ illum Dei, & verum ecclesie sponsum esse, quem iudices crescere oporteat: quid solus in me credentes spiritu & igne baptizem? Ita alibi ad Moysen & scripturã testimonia aduersarios relegat, dicens: Scrutamini scripturas, & ille testificatur de me. Si Moysi credidissetis, vtique & mihi crederetis, &c. Docet autem suo exemplo Christus, quomodo cum iuratis hostibus veritatis agi debeat. Cauendum quidem, ne vel metu vel vt ipsorum gratiam venemur veritas dissimuletur. Interim caute agendum, ne vel margaritas porcis proiciamus, vel nos absque graui causa in periculum precipitemus. Facit huc quod alibi serpentinam prudentiam a suis requirit, & illos sibi ab hominibus cauere iubet. Et obseruauit hoc ipsum Paulus saepe, cum primis, quando prudenti protestatione Phariseos & Sadduceos, hostes suos, inter se commisit. Imitemur exempla eiusmodi hodie, & constanti simplicitate hostium conatus facile superabimus.

Facit huc quod de hostibus Christi dicitur. Disputant inter se, et anxij harent, dum modo suã existimationi metuunt, modo vulgi furorem expauescunt. Omnia autem timent præter quã Deũ, quem cum primis timere debuissent. Est hoc proprium impijs, vt suum honorem & questum, & gloria Dei & publicæ salutis longè anteponant. Nec aliud est, quod hodie veritatis cause magis officiat, quã quod magnates cũ ecclesiastici tum politici hisce affectibus sese regi patiuntur. At idem dum timent omnia, Dei verò timorem ex animis suis procul eijciunt, suis ipsorum laqueis capiuntur, seque indignos esse produnt, quos Deus amplius instruat. Seruiant hæc consolationi, ne minis huius mundi cedamus. Vt enim hic furias, vincet tamen in suis Christus Iesus: cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

Christus aduersariis noua quaestione eludit.

Ioan. 1. & 3. Matth. 3.

Ioan. 5.

Matth. 7.

Matth. 10.

Acto. 23.

Christi aduersa rii confunduntur.

ET cepit eis per parabolas loqui: Vineam plantauit homo, & circū-
posuit sepem, foditq; lacū, & edificauit turrim, & elocauit eam agri-
colis, ac peregrē profectus est. Et misit seruum ad agricolas in tempore
ut ab agricolis acciperet de fructu uineæ. Illi uerò captum eum cæde-
runt, ac remiserunt uacuū. Et rursus misit ad eos alium seruum, & illi
lapidato caput uulnerarūt, & remiserunt de decoratū. Et rursus alium
misit, & illum trucidarunt: multo sc̄q; alios, hos quidem cædentes, illos
uerò trucidantes.

Argumentum &
usus presentis
loci.

Christus Iesus, dominus & saluator noster, cum sacerdotibus Iudæis, hostibus suis ac-
rimis, sic agit, ut simul scandalo mederi studeat, quod apud vulgus ex illorum excep-
oriebatur. Et hinc idem huius etiam parabola præcipuus scopus est. Nec enim dicitur
est, multos grauius offensos fuisse, quod scribas & sacerdotes Christo eam inspicere
viderent. Ideo parabole veteris commemoratione ipsorum quidem ingratiuitatem illis exprimit,
simul uerò docet illa neminem offendi debere: eò quod hæc illis aucta adeoq; hereditaria sit ex pa-
tris, qui simili contumacia olim prophetas quoque sint persecuti. At quia Iudæi olim communi uita
sua typus fuerunt, quæcūq; de illis dicitur, ad nos quoq; transferri debent, ut inde discamus, quæ non
ecclesiæ officia sint, & quales antistites illius esse conueniat, quæ uem uia à singulis uirtutibus,
qui in ecclesiæ consortio manere cupiant.

Ecclesia uineæ
confertur.
Deut. 33.
Psal. 80.
Ioseph. 10.
Isaia 5.
Ierem. 2. &c.
Actorum 20.
1. Pet. 1.
Psal. 104.

Ezech. 15.
Ioan. 15.
Parabole
partes.

Beneficia Dei
in ecclesiam.

Et primò quidem ecclesia Dei uineæ confertur: quæ parabola in scripturis frequens est adhibita.
Exprimit autē egregie Dei erga nos studiū, nosq; simul officij admonet, quod à nobis Deus requiret.
Vt enim uinearum possessio pretiosissima est, & eadem magno sumptu & labore coluntur: ita eccle-
siam suā Deus ingenti pretio, nimirum filij sui sanguine acquisiuit, & eandem per res bonas & spiri-
tus sui dona studiose excolit, suoq; presidio mirifice conseruat. Vt uerò in eum finem colantur
neq; ut vinum ferat, quod exhilarat cor hominis: Ita à singulis ecclesiæ membris Deus fructus
charitatis, sanctimonie & innocentie exigat, quibus ille quodammodo exhilaratur, dum ex saluta-
stra, quæ his coniuncta est, voluptatem capis singularem. Est hoc singulari diligentia obseruati-
ne illorum persuasionem nos seduci patiamur, qui Deum de nostris moribus non multum cogitauerunt,
cunt, & proinde non opus esse, ut uirtutis studio homines seipos excrucient, aut etiã fidei & religio-
nis causa periclitentur. At qui sicut lignum uitis nulli alij rei utile est, quàm ut fructum ferat,
nisi huc ferat, refectum igni committitur: Ita nisi ipsi quoq; fructus Deo feramus, nullus planctus
in ecclesia uisus est, & instar palmicium uiciorum auulsis, in ignem æternum conijcimus.

Porro ut ad parabole partes accedamus, Christus primò Dei beneficia in ueterem ecclesiam
collata exponit: deinde sacerdotum dignitatem adumbrat, in quam illos Deus exiit, simulq; officij
admonet: tertio eorundem ingratiuitatem & contumaciam comemorat: cui postremo partes uineæ
comminatur.

Quoad beneficiorum commemorationē, in eum finem hæc instituitur, ut sacerdotum ingratiuitatem
nem exaggeret. Vt enim uillici ingratiuitudo maior & grauius puniendâ censetur, si herum dicitur
nescius & liberalem, & quidem in eo perfidus sit; ex quo res heri sui omnes dependent: Ita ecclesiæ
culpa etiã hoc nomine grauior est, si ecclesiã negligant, aut in hanc sibi tyrannidē uendicent, in qua
tot tamq; luculenta exiit diuinae liberalitatis & beneficentiæ testimonia, & quæ uincus Dei uita-
rus est, & uinea quasi possessio, ex qua ille gaudium & oblectationē capiat. Sunt autem beneficia Dei
in ueterem ecclesiã potissima hæc. Primum plantasse dicitur uineã. Comprehendit uero uerbo, quod
pluribus apud Isaiam explicatur, qui ex uitis nobilissimis in loco pingui et elapidato confectus
dicit. Fuerunt enim Iudæi oriundi ex sanctissimis patribus & in terram lacte & melle fluantem
tradit